

Tertius Philicorum

ta os cognoscere terminos: Ideo non valet consequentia.
Ad secundum dicitur quod natura non perfecte cognoscitur sine quiete quies autem cognoscitur per motum sicut privatio per habitum. et ideo aristoteles non dixit quod ignorata quiete necesse sit ignorare naturam. Ad aliud dicitur quod angulus acutus non cognoscitur diffinitive nisi per rectum vel nisi aliter diffinitur. Sed tunc queritur nunquid natura posset diffiniri per genus et differentiam sine motu dicendum quod non. Ad aliud dicitur quod subiectum non potest cognosci sine proprio accidente quod ponitur in sua diffinitione. Sed contra eadem sunt principia esse di et cognoscendi sed accidens non est principium essendi substantie igitur nec cognoscendi. Dicendum quod maior est vera de principio cognoscendi a priori. Natura autem non sic cognoscitur licet quidam dixerint quod motus est quodammodo causa finalis ipsius nature vel quod naturam esse principium motus est causa finalis nature. Ad philosophum dicitur quod substantia secundum quod genus generalissimum ab intellectu cognoscitur ante accidens.

Ad tertium patet satis et notandum quod subiectum motus semper est ens in actu sed in generatione subiectum est materia que est pura potentia *S. T. de po. q. 3. ar. 2.* Ad aliud dicitur quod motus si comparatur ad subiectum sic habet rationem perfectionis. Alio modo comparatur ad terminum ad quem et sic habet rationem perfectibilis et potentie et primo modo rationem actus. Nec inconuenit idem habere rationem potentie impure et actus Et per hoc patet ad aliud et li. in quantum capitur hic specificatiue.

Ad quartum negatur antecedens quia respectu diuersorum est in actu per motum et in potentia ad terminum ad quem Ad aliud dicitur ut prius. Omne enim mobile ordinatur ad motum tanquam ad finem propinquum et ideo motus de actu eius. Ad aliud quidam dicunt quod diffinitio motus non conuenit generationi. Sed contra aristoteles post diffinitionem motus explicat de generatione. Forte dicitur quod capit generationem pro preuia dispositione Contra sic non distinguitur ab alteratione.

Alii dicunt quod exemplorum non requiritur veritas quia generatio non est proprie motus sed mutatio. Sed dicitur quod generatio est actus entis in potentia scilicet ipsius materie secundum quod est in potentia id est secundum quod prius erat ista forma substantiali priuata. Ad aliud dicitur quod ad motum non sufficit subiectum esse in potentia ad alius terminum sed requiritur actus imperfectus existens in subiecto tendente continue et fluente ad ulterius complementum si sit motus acquisitiuus vel ad ulteriozem diminutionem si sit motus remissionis. Et hec diffinitio conuenit omni motui siue sit generatio siue corruptio augmentatio vel diminutio vel motus localis violentus seu naturalis.

Ad quintum dicitur quod aliqua perfectio secundum aliquid est imperfecta: ut nigredo dicit perfectionem tamen pro quanto dicit priuationem albedinis dicit imperfectionem et ita de motu dicatur per respectum ad terminum. ad alia dicitur articulo sequente.

Ad sextum videtur quibusdam quod motus sit per se in predicamento quia de motu est scia/scientia autem est vniuersalium ergo motus est quoddam vniuersale.

Sed contra de linea visuali est scientia et tamen non est per se in predicamento non enim est per se in predicamento quantitatatis nec est per se in alio genere quia eadem scientia est de genere et specie. Si ergo linea visualis esset per se species quantitatatis continue tunc pertinet ad geometriam Et si esset species qualitatis pertinet ad metaphisicam que considerat qualitatem in ratione entis. Sed dicitur linea visualis est ens per se alias de ipsa non esset scientia. Cum de ente per accidens non sit scientia dicendo autem linea visualis hoc totum est ens per accidens cum addat supra lineam differentiam accidentales. Hic dicitur quod dupliciter aliquid dicitur ens per accidens primo quia est aggregatum ex hijs que contingenter vniuntur et de tali ente per accidens non habetur scientia. Aliud est ens per accidens quando aliquid qua necessario vniuntur licet sint diuersorum predicamentorum et de tali ente potest haberi scientia ut patet sciendo hominem esse risibilem Quidam dicunt quod ex subiecto et proprio accidente ut puta quantitate non sit ens per accidens et ita dicunt de proprio passione et subiecto. Sed hoc videtur esse contra. *S. T. opus. 32. ca. 4.* vbi disputat contra commentatorem reprobando dimensiones interminatas. Preterea philosophus. *5. metha. T. L. 18.* dicit quod motus non dicitur quantus nisi per accidens et ideo non est per se in predicamento quantitatatis ergo non est dicendum quod sit per se in aliquo predicamento. Sed contra *S. T. opus. 44. ca. 3.* dicit quod motus est essentialiter continuus et successiuus et quod eius essentia in successione consistit ergo ista predicatio est essentialis motus est continuus ergo ibi predicatur genus de specie. Negatur consequentia deinde dicitur quod diuidendo ad aliquid philosophus non facit mentionem de relatione fundata super qualitatem quia non est relatio nisi equiparantie vel sub quantitate continetur qualitas quia etiam in qualitate reperitur motus scilicet motus alterationis. *S. T. dicit quod hic fit mentio de quantitate quia ipsa potest esse mensura alicuius exterioris.* Et ideo aliquo modo conuenit cum ipso ad aliquid magis quam qualitas.

Ad septimum dicitur quod licet motus possit aliquo modo dici vniuocum hoc tamen non est contra nos quia non est genus nec per se in predicamento cum sit ens imperfectum.

Ad secundum si producit. Videtur quod motus non sit eiusdem essentie et predicamenti cum termino ad quem quia ex precedentibus dicitur est quod motus est ad aliquid et propter hoc superius posita fuit etiam diuisio et ultra quod omnis motus est in predicamento ad aliquid. Terminum autem ad quem non est illius predicamenti igitur sed contra est philosophus. **R**espondeo dicendum quod de quidditate motus diuersi sunt modi dicendi ut recitat albertus hic. Quidam enim dicunt motum esse in predicamento actionis. Quidam enim considerauerunt motum per compositionem ad ipsum mobile finem esse receptum quod habet in mobili Et isti dixerunt motum esse in genere passionis. Alii considerauerunt motum per compositionem ad mouens a quo procedit tanquam actus moueri. Et isti dixerunt motum esse de genere actionis. Tertii considerauerunt motum non per habitudinem ad mouens vel mobile sed ut est quiddam fluxus forme de esse imperfecto.